

Politik

Sveriges Lärare

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

Lärarförbundet

Politik

I denna politiska proposition beskrivs det förbundsgemensamma politiska fundament som förenar lärare och skolledare inom den gemensamma organisationen samt de delar som berör lärare och skolledare var för sig. Respektive förbund har att ta ställning till de delar som är relevant för det enskilda förbundet. Vidareutveckling och fördjupning utifrån fundamentet sker av de nya organisationerna.

Politik för Facken inom utbildning

Såväl ur historiskt som internationellt perspektiv är det svenska skolväsendet något vi ska vara stolta över. Den väl utbyggda förskolan, den gemensamma grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen har bidragit till ökad politisk jämlikhet och stärkta livschanser. Den högre utbildningen har också gett och ger människor nya möjligheter. Längre utbildning har för många bidragit till högre sysselsättningsgrad och bättre levnadsstandard.

Samtidigt är det tydligt att det svenska skolväsendet har en lång rad problem. Trots målsättningen att skolan så långt som möjligt ska väga upp skillnader mellan olika elevers förutsättningar ökar istället kunskapsskillnaderna mellan olika elevgrupper. Lärares och skolledares inflytande behöver därför stärkas och staten behöver ta ett övergripande ansvar för utvecklingen.

Lärares och skolledares fackliga organisationer har över tid varit och är centrala aktörer i hur skolan utvecklats. Trots detta hotas likvärdigheten och därför behövs en starkare röst för landets lärare och skolledare. De professionellas samlade åsikter, byggda på kunskap och erfarenhet, måste få större utrymme och inte tillåtas att definieras av andra. I en likvärdig och kompensatorisk skola är det de professionellas bedömningar som ligger till grund för de avgörande besluten i verksamheten.

Sveriges lärare och Sveriges skolledare bygger Sverige som kunskapsnation

Vi lärare och skolledare har ett av de viktigaste samhällsuppdragen av alla: Vi ska tillsammans ge våra barn och elever en likvärdig och kompensatorisk utbildning av hög kvalitet. För att vi ska lyckas med vårt uppdrag måste vi ges rätt förutsättningar. Fler måste vilja bli och förbli lärare och skolledare. De senaste årens nedskärningar, ökande arbetsbörda för lärare och skolledare och den gigantiska lärarbristen har visat att kommunerna inte klarar sitt ansvar över skolan. Decentralisering och avregleringar av både lärarnas arbetsvillkor och skolmarknaden har inte tjänat Sverige som kunskapsnation. Resurserna för verksamheten måste därför stå i förhållande till de mål och de förutsättningar verksamheten har. Förskola, skola, fritidshem, kulturskola, vuxenutbildning och högre utbildning måste vara arbetsplatser där rätt förutsättningar finns för alla yrkeskategorier att kunna utföra ett arbete med hög kvalitet. Det ska vara balans mellan det professionella uppdraget som det uttrycks i läroplaner och skollag och förutsättningarna för att möta kraven.

Därför krävs att:

- ett yrkesliv som lärare eller skolledare lönar sig ur ett livslöneperspektiv. Lärares och skolledares reallöneutveckling måste därför fortsätta under hela yrkeslivet och lönen måste spegla det ansvar och den komplexitet som uppdraget innebär.
- arbetsbelastningen för skolledare och lärare minskar genom bland annat minimerade dokumentationskrav, stöd från relevanta yrkesgrupper, en tillgänglig och välfungerande elevhälsa som jobbar främjande och förebyggande samt en välfungerande studie- och yrkesvägledning.

- lagar och kollektivavtal måste säkra förutsättningar för balans mellan arbetsuppgifter och arbetstid. Lärares och skolledares kärnuppdrag runt undervisningen måste värnas.
- lärares och skolledares yrkesetik värnas, vårdas och sprids.
- arbetsgivarna säkerställer ett systematiskt arbetsmiljöarbete för såväl lärare som skolledare.
- lärares och skolledares autonoma inflytande över verksamhetens behov stärks och säkras, det professionella friutrymmet att utföra det nationella uppdraget respekteras och att inflytandet över verksamhetsnära frågor ökar.
- staten tar över huvudansvaret för finansiering, resursfördelning och likvärdighet i hela skolväsendet samt säkrar öppenhet och insyn. Staten måste också öka sin styrning av skolväsendet genom att bland annat regionalisera skolmyndigheterna.
- staten tar ansvar för kompetensförsörjningen av lärare så att alla barn och elever undervisas av legitimerade förskollärare respektive legitimerade och ämnesbehöriga lärare.
- staten tar över huvudansvaret för lärares och skolledares fortbildning genom att ett nationellt professionsprogram för legitimerade och behöriga lärare och rektorer inrättas. Professionsinflytandet över kriterier och innehåll i professionsprogrammet ska vara stort. Ett meriteringssystem upprättas parallellt med professionsprogrammet.
- den skolnära forskningen och samverkan mellan skolan och akademien stärks, bland annat genom att fler lektorat inrättas i skolväsendet. Professionsforskningen måste utvecklas och lärarna och skolledarna måste ges förutsättningar att sätta sig in i och verka utifrån de senaste vetenskapliga rönen.
- finansieringssystemet förändras genom en lägre skolpeng som ersätter friskolor efter deras faktiska uppdrag och/eller att en klassbaserad finansiering ersätter dagens elevpengssystem.
- skattpengar avsatta för en likvärdig och kvalitativ skola ska användas till att möta de behov som finns i skolan. Vinst och marknadsskola ska fasas ut och till dess detta är genomfört ska eventuell vinst återinvesteras i verksamheten. Aktiebolag är inte en långsiktigt hållbar driftsform för att driva skolverksamhet.
- det nuvarande systemet med entreprenader inom vuxenutbildningen ska ersättas med ett långsiktigt hållbart system som präglas av kvalitet, kontinuitet, långsiktighet och trygga anställningar.
- en nationell reglering för musik- och kulturskolan införs och varje kommun ska vara skyldig att erbjuda musik- och kulturskola.
- skolvalet reformeras i syfte att bryta skolegregation och öka likvärdigheten, att en skolvalsperiod införs och att kötid slopas som urvalskriterium. Etablering av skolverksamhet ska regleras med hänsyn till demografi och arbetsmarknadens behov, inte kommersiella intressen.
- meddelarfrihet och offentlighetsprincipen omfattar alla offentligfinansierade skolformer.

Politik för Sveriges Lärare

Lärares kärnuppdrag är att planera, genomföra och följa upp undervisning. För att detta ska fungera måste de ges tid att planera och följa upp sin undervisning. Ingen känner elevernas undervisningsbehov lika bra som lärarna. Hur undervisningen ska bedrivas och anpassas efter de behov som barn/elev/studentgruppen och det enskilda barnet, eleven eller studenten har måste därför styras av lärarna. Lärarkollegiet måste därför ha ett reellt inflytande över avgörande faktorer för undervisningen, såsom gruppstorlek och andra anpassningar i andra skolformer.

Därför krävs att:

- undervisningstiden, planeringstiden och undervisningsgruppernas storlek regleras nationellt.
- elevantal och antal skolenheter för studie- och yrkesvägledare regleras nationellt.
- lärarens löner motsvarar det stora ansvar och de komplexa uppgifter de har. Att bli lärare måste vara ett attraktivt karriärval, i konkurrens med övriga arbetsmarknaden.
- lärarnas lönestruktur förbättras. Lärarna har låg tilltro till befintligt lönesystem och det är viktigt att lönestrukturen förbättras så att individers olika löner i större utsträckning kan härledas till erfarenhet, formella meriter, skicklighet i yrkesutövningen och ansvar.
- lärarkårens professionella bedömningar av barns, elevers och studenters undervisnings- och stödbehov ges avgörande betydelse i hur stödarbetet sker i förskola, skola och högre utbildning.
- nolltolerans mot hot och våld är en självklarhet inom hela skolväsendet.
- lärarutbildningen stärks genom mer lärarledd undervisningstid i utbildningarna, utveckling av den verksamhetsförlagda utbildningen och förbättrade villkor för VFU-handledare.
- de olika vägarna till läraryrket utanför den ordinarie lärarutbildningen måste hålla samma kvalitet och ställa samma krav som den ordinarie utbildningen. Det ska vara tydligt vad som krävs för att bli legitimerad lärare.
- introduktionsperioden för nyblivna lärare säkras och stärks. Mentorerna måste få goda förutsättningar att introducera nya kollegor i lärarrollen.
- lärare har vid behov tillgång till professionell handledning som stöd i yrkesrollen.
- digitaliseringen av undervisningen i förskolan och skolan drivs utifrån lärares bedömningar om, när och hur undervisningen gynnas av digitala hjälpmedel.
- administrativa digitala system inte medför dubbelarbete eller ökar arbetsbelastningen.
- närundervisning ska vara huvudregeln och fjärr- och distansundervisning undantaget. Användningen av fjärr- och distansundervisning utgår från lärarens bedömning av elevernas och studenternas behov.
- antagningen till SFI och övrig vuxenutbildning regleras nationellt. Staten och huvudmän satsar mer på vuxnas lärande och vuxendidaktik.

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

Lärarförbundet